

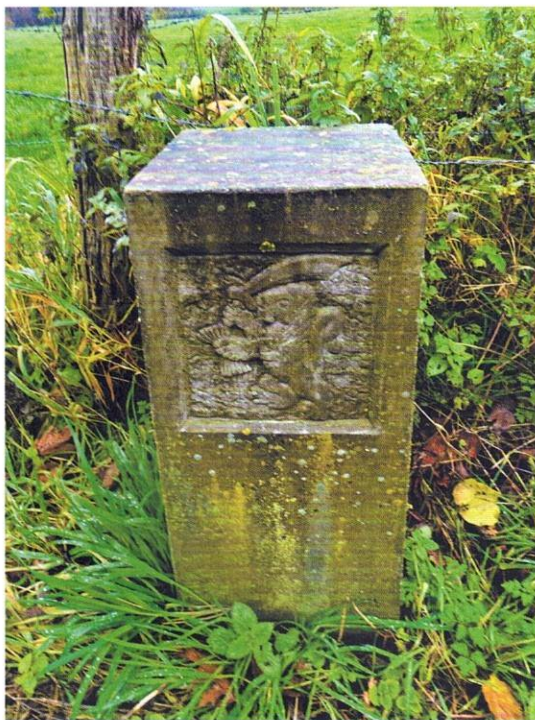
Oostenrijkse grenssteen langs de Valkenburgerweg in Beker Genhout

Hary van Aken, Klimmen

Een foto in een blad met een Oostenrijkse grenssteen in Genhout stimuleerde mij tot een nader onderzoek ter plekke. Op grond van mijn historische landkaarten kon ik de bewuste grenssteen snel vinden namelijk in het gehucht Webrig.

Oostenrijkse grenssteen en Lindekruis bij Groot-Genhout (gem.Beek)

Tijdens de 17 de eeuw behoorde Genhout ook al tot Beek dat toen ingedeeld was bij de Staatse Nederlanden ('Holland'). Genhout grensde aan Spaubeek en Geleen; die dorpen behoorden tot het Spaanse gebied. In de 18 de eeuw gingen de Spaanse territoria als bezit over naar het Oostenrijkse keizerrijk. En uit die laatste periode dateert die bewuste grenssteen. De steen bevindt zich op de oude Spaans/Oostenrijkse grens tussen Beek en Spaubeek (tevens grensweg) langs de Grootgenhouterweg die vroeger Sittarder- of Valkenburgerweg genoemd werd. Dat was de Middeleeuwse verbindingsweg tussen de stadjes Valkenburg en Sittard. Aan de 'Beeks-Hollandse' zijde van de grenssteen lijkt de Hollandse leeuw te staan en aan de Spaubeekse zijde de Oostenrijkse keizerlijke adelaar. Er schijnen meerdere grensstenen behouden te zijn, maar die heb ik niet gezien. Dergelijke stenen zijn overigens uiterst zeldzaam en ik was ze nog nooit tegen gekomen.

De oude grenssteen met de 'Hollandse' leeuw aan de Beekse kant.

Ook Lindekruis op oud kruispunt bij Webrig

Als je de Grootgenhouterstraat, ofwel de oude verbindingsweg Sittard/Valkenburg, in het gehucht Webrig verder volgt, passeer je op een ander kruispunt een zogenaamd Lindekruis. Dat is een kruisbeeld op een oude Lindeboom, een combinatie die je nog veel tegenkomt op Zuid-Limburgse Middeleeuwse kruispunten. Dat waren herkenningsspunten en de heilige boom met de afbeelding van Jezus of Maria fungeerde tevens als bescherming. Ook hier staat de Lindeboom op de oude territoriumgrens.

Uit oude landkaarten blijkt dat de Grootgenhouterstraat h karakter bezat van hoofd-of dorpstraat van Groot Genhout. De oudere boerderijen langs deze weg lijken gebouwd te zijn aan deze weg van Valkenburg naar Sittard.

Aan de Spaubeekse kant van de grenssteen vind je het wapen van de Oostenrijkse keizer. (afbeelding van wikipedia).

Nieuw Genhout tussen Groot- en Kleingenhout

Als je de huidige landkaart van Genhout (boskapnederzetting) vergelijkt met die van een eeuw geleden, blijkt dat h 20 e eeuwse Genhout gebouwd is tussen de oude kernen Groot- en Kleingenhout. En midden in die 'nieuwbouwwijk' situeerde men de kerk.

Middeleeuwse handelsweg van Valkenburg naar Sittard

De grenssteen en het Lindekruis van Webrig bevinden zich aan de Middeleeuwse handelsroute tussen de stadjes Valkenburg en Sittard. Die route is in grote lijnen bekend start in Valkenburg met de Bosschstraat langs het Klooster Ravensbos. Een veldweg richting Genhout laat de watertoren en kerk van Schimmert links liggen. Tussen Schimmer

en Nuth passeren we weer een Lindekruis op het kruispunt van de Valkenburgweg en de Maastrichterweg. Die laatste handelsweg liep van Maastricht naar de huidige spoorbrug van Nuth en sloot daar aan op de vermoedelijke Romeinse heerbaan naar de stadjes Gangelt, Heinsberg en Neuss. De kruislinde van de Bies staat niet toevallig ook op de oude gemeentegrens. De heilige in de boom leek op Christoffel, de beschermheilige van de reizigers. In Genhout volgen we de Grootgenhouterstraat naar Webrig. De Sittarderweg werd voortgezet via de Bosscherstraat langs Spaans Neerbeek en de Geleense kluis naar Sittard. Spaans Neerbeek herinnert aan de staatkundige situatie tijdens de 17 de eeuw waarin Neerbeek gescheiden was door een Beeks ('Hollands') gebied en een Spaans deel dat tot Geleen behoorde. Ik heb daar ook bewoners gekend met een Spaans uiterlijk, maar dat kan toeval zijn. Een halve eeuw geleden maakte Spaans Neerbeek overigens plaats voor een Geleense nieuwbouwwijk.

Lindekruis in Webrig/Genhout.

Foto's van de schrijver

Redactie: extra informatie

Op het moment dat ik deze editie samenstel, zitten we nog in de lockdown vanwege de Coronabesmettingen. Dat houdt onder andere in, dat er buitenshuis een maximum groepsmaat geldt van 2 personen vanaf 13 jaar... Het is, in verband met de deadline van deze editie bij de drukker, niet mogelijk om de ontwikkelingen/nieuwe maatregelen, uitgevaardigd door de

overheid op 14 januari, af te wachten. Ik hoop dat we onze vrijheid binnenkort, gezond, veilig en wel weer terugkrijgen. Tot dan voel ik me genoodzaakt de IVN-activiteiten (laatste 2 pagina's) niet open te stellen voor groepsactiviteiten.

*Eindredacteur
Piet Schuttelaar*